

Matti Alahuhta, EK:n puheenjohtaja 1.1.2015 alkaen

Puhe Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n edustajiston kokouksessa 25.11.2014

Hyvät ystävät,

Teille ei ole mikään uutinen se, että elämme vaikeinta vaihetta mitä Suomi on kohdannut pitkään aikaan. Talous on ollut jo kauan luisumassa alaspäin. Valtio velkaantuu ja työttömyys kasvaa kuukausi kuukaudelta. Yleinen mieliala on vaisu.

Taloutemme kokonaistila on vakava. On tärkeä ymmärtää, että ympäröivän maailman kiihtyvästi nopeutuvassa muutoksessa tarpeellisiin toimenpiteisiin on tartuttava nopeasti. Tässä emme ole Suomessa onnistuneet.

Kuitenkin, tunnelma siitä, että kaikki on jo menetetty, on virheellinen. Nimenomaan nopeasti muuttuvassa maailmassa Suomella ja meillä suomalaisilla on periaatteessa suuret mahdollisuudet. Tämä kuitenkin edellyttää, että kehitämme maastamme toiminnaltaan joustavan, kannustavan, kustannuksiltaan kilpailukykyisen ja osaamiseltaan aidosti edistyksellisen ja aktiivisen toimijan.

Miksi Suomen mahdollisuudet eivät tällä hetkellä realisoidu?

Katsotaanpa ensin maamme kilpailukykyä World Economic Forumin ja IMD:n tutkimusten tulosten pohjalta.

Ensiksi on ymmärrettävä, mitä nämä vertailut kuvaavat. WEF kuvaa eri maiden pitkän aikavälin kilpailukykyyn perustekijöitä. Näitä ovat toimivat instituutiot, hyvin koulutettu väestö, kohtuullisen hyvä infrastruktuuri ja avoin kansainvälinen kauppa. Näissä tekijöissä Suomi sijoittuu edelleen kilpailukykyvertailuissa korkealle. Viime vuonna olimme neljäs.

IMD puolestaan kuvaa maan kilpailukykyä juuri nyt. Tässä vertailussa olemme tänä vuonna sijalla 18. Eräissä tärkeissä kysymyksissä IMD:n tulokset ovat karua luettavaa. Kun mitataan

Suomen houkuttelevuutta ulkomailta tuleville sijoituksille, olemme sijalla 58. Olemme yhtä kaukana kärjestä, kun mitataan tuotannon Suomesta pois siirtymisen uhkaa.

Maailma on suuressa muutoksessa ja edellä kertomistani luvuista voi vetää ainoastaan sen johtopäätöksen, että maailma on muuttunut paljon nopeammin kuin Suomi on kyennyt muuttamaan.

Muutoksessa tarvitaan aina kykyä nähdä asioita laajemmin ja uusista näkökulmista. Täytyy olla valmis unohtamaan vanhoja tapoja toimia ja tarttua uusiin. Mutta mehän tiedämme, että juuri vanhoista totutuista tavoista irtautuminen on kaikkein vaikeinta.

Tähän meidän täytyy nyt maana pystyä.

Positiivista tässä on se, että tarvittavat muutokset ovat vielä meidän omissa käsissämme. Me emme voi odottaa apua ulkopuolelta, eikä sitä näytä sieltä juuri olevan tulossakaan.

Minusta meillä on kolme ratkaisevaa tekijää, joihin pitää tarttua aktiivisesti. Kun saamme aikaan muutoksen näillä tärkeimmillä alueilla, olemme jo hyvässä eteenpäin vievässä liikkeessä.

Ensinnäkin, meidän tulee jatkaa nollan tuntumassa olevaa äärimaltillista palkankorotuslinjaa ja samalla meidän tulee päästä pitkiä askelia eteenpäin työajan joustoissa ja työmarkkinarauhasa.

Joustoissa kysymys on siitä, että yhdessä pyritään turvaamaan työpaikat ja luomaan niitä lisää löytämällä uusia järkeviä ja samalla työniloa ja työmotivaatiota parantavia tapoja toimia. Luottamuksen vahvistaminen on molemminpuolista työtä, siihen tarvitaan niin työntekijöiden kuin työnantajienkin rakentavaa tahtoa ja rakentavia toimia.

Työrauha puolestaan taas tarkoittaa sitä, että sovittaessa työehtosopimuksista, työntekijät myyvät ja työnantajat ostavat työrauhan. Laittomien lakkojen kautta se ei sitten toteudukaan.

Onnistuminen meneillään olevissa työrauhaneuvotteluissa on nyt äärimmäisen tärkeää. Meidän on nyt välttämätöntä oppia ratkaisemaan asioita maamme hyväksi – eikä jatkaa vuosikymmeniä jatkunutta minulle-sinulle käytäntöä.

Toinen tärkeä muutos koskee verotusta. Se tulee muuttaa nykyistä kannustavammaksi. Liian korkealle asetetut verotasot pienentävät verokertymää heikentäessään talouden dynamiikkaa.

Tuloveroa on laskettava. Palkkamaltin jatkuessa pystymme tuloveroa laskemalla lisäämään ostovoimaa ja kulutusta ja tekemään työn tekemisen kannustavammaksi. Vain työn kautta syntyy verotuloja, joilla hyvinvointiyhteiskunta voidaan turvata.

Lisäksi korkean prioriteetin muutoskohde verotuksessa on omistajuuteen liittyvä verotus. Me tarvitsemme lisää omistajia Suomeen! Pääomaveron nosto heikensi omistajien riskinottohalua juuri nyt kun tarvitsemme rohkeutta. Perintöveron korotukset tulee poistaa ja pyrkiä sen alentamiseen.

Kolmas tärkeä alue on paljon puhutut julkisen sektorin rakennemuutokset. Ne on vietävä läpi sellaisilla jänteillä toimenpiteillä, jotka tuovat tavoiteltavat säästöt. Julkisen sektorin kustannukset ovat tällä hetkellä yksinkertaisesti aivan liian korkeat. Kehitys on mennyt aivan väärin päin: kansantuote on pienentynyt ja julkisen sektorin kustannukset ovat kasvaneet.

Uskon, että nämä kolme aluetta ovat nyt avainasemassa: työmarkkinat, verotus ja julkinen sektori.

Mutta ne ovat vasta alkua, tarpeellisia puitteita, jotka tuovat meille edellytyksiä saada taloudessamme käänne aikaan.

Me tarvitsemme nyt ennen kaikkea reipasta uudistamishenkeä kaikkialle yhteiskuntaan, maan hallitukseen, eduskuntaan, yrityksiin, valtion ja kuntien virastoihin, järjestöihin, kaikkialle.

Maaailman muutos avaa meille paljon mahdollisuuksia. Esimerkiksi digitaalisuus synnyttää uusia tapoja toimia ja kokonaan uusia liiketoimintakonsepteja. On ilo jo nyt nähdä, miten digitaalisuu-

den mahdollisuuksien hyödyntäminen on alkanut näkyä kasvuyrittäjyydessä, palveluliiketoiminnassa, perinteisten toimialojen muutoksessa ja myös julkisella sektorilla. Ja olemme vasta tämän kehityksen aivan alussa.

Nykyään kuulee aika usein sanottavan, että teollinen toiminta ajautuu pois Suomesta - tuotanto ensin, tuotekehitys sitten: Mutta näin ei suinkaan tarvitse tapahtua! Tulevina vuosikymmeninä digitalisoituminen muuttaa maailmaa ja robotiikka tuo paljon mahdollisuuksia. Työn kustannukset eri mantereiden välillä tasoittuvat. Kun vain haluamme uudistua, meillä on suuria mahdollisuuksia edesspäin. Asenteemme on tässäkin avainasia!

Uudistamishenkeä ruokkimaan tarvitsemme näkemyksellistä johtajuutta koulutuksen ja tutkimuksen jatkuvaan kehittämiseen. Maailma muuttuu tässäkin suhteessa kiihtyvää vauhtia ja Aasia on tälläkin alueella vahvassa nousussa. On aivan selvää, että seuraavan 20 vuoden aikana koulutuksen ja tutkimuksen merkitys meille kasvaa paljon enemmän kuin kuluneen 20 vuoden aikana.

Koulutuksen ja tutkimuksen nostaminen edelläkävijätasolle luo meille parhaat edellytykset uusien innovatiivisten tuotteiden, palvelujen ja toimintatapojen kehittämiseen. Tämä tuo taas meille enemmän työtä.

Kaikki mainitsemani toimenpiteet ovat kiireellisiä. Kaikille on jo tullut selväksi, että tarvitsemme ainakin 200 000 uutta työpaikkaa yksityiselle sektorille!

Olen edellä esittänyt huoleni Suomen tulevaisuudesta sekä näkemykseni niistä toimista, joilla maamme talouden kehityksen suunta voidaan kääntää kasvuun. Lopuksi kuitenkin muutama sana toimintatavoistamme järjestöissä.

Toimialaliitot tukevat yrityksiä, koska niissä on paras asiantuntemus kullakin alueella. Elinkeinoelämän Keskusliiton tehtävä taas on luoda liittojen toiminnalle parhaat mahdolliset edellytykset. EK onkin viime vuosina kehittynyt Ilpo Kokkilan ja Jyri Häkämiehen johdolla hyvin. Voimme edelleen kirkastaa tehtäväjakoamme ja kehittää koko toimintatapaamme.

Työmarkkinoilla olemme pian aloittamassa nykysopimuksemme toista vuotta. Kunhan saamme ratkaistua tähän sopimukseen liittyvät työrauhakysymykset, meillä on mahdollisuus käyttää tämän sopimuksen kolmas vuosi.

Kehitys on kuitenkin väistämättä kulkemassa kohti toimialaliitto- ja yrityskohtaisia sopimuksia. Vain näin pääsemme siihen yrityskohtaiseen terävyyteen ja dynamiikkaan, mitä muuttunut ja muuttuva globaali toimintaympäristömme vaatii.

Ajaessamme muutosta yhteiskunnassa meidän tulee koko ajan haastaa ennen kaikkea itsemme kaikessa mitä teemme, luonnollisesti myös johtamissamme yrityksissä. Kannustava, kuunteleva, työpaikoilla luottamusta ja innostusta edistävä johtajuus on tärkeä muutoksen edellytys. Pyrkimällä koko ajan kehittymään, kehittämään ja uudistamaan me saamme kaikki yhdessä paljon hyvää aikaan.

Ja ihan lopuksi, hyvät ystävät.

Uskon, että valtaosalle meistä suomalaisista on jo aivan selvää se, että olemme välttämättömän muutoksen edessä. Me olemme maamme historiassa käyneet suuria muutoksia monia kertoja nykyistä vaikeammissakin olosuhteissa onnistuneesti läpi. Pystymme tähän nytkin!

Sitä paitsi edessä oleva laaja muutos on valtaosaltaan positiivista, samalla kun se on välttämättömyyttä. Meidän on nyt vain tartuttava siihen yhdessä positiivisella asenteella!

Meidän sukupolvemme on saanut elää Suomessa poikkeuksellisen hyvää vaihetta. Olemme saaneet nauttia siitä, mitä meitä edeltävät sukupolvet ovat saaneet aikaan. Meidän tulee nyt yhdessä ponnistella sen eteen, että maamme on seuraavillekin sukupolville yhtä hyvä paikka elää ja toimia!